

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Družba sv. Mohorja.

Da-si smo že v našem listu govorili o prekornosti družbi sv. Mohorja, vendar ne bode odveč, ako še danes objavimo vabilo k družbi sv. Mohorja, katero nam je doposlal njen neutrudljivi odbor z dne 17. svečana. Iz lastne skušnje vemo, da večkrat ko se naši slovenski rojaki k pristopu vabijo, več se jih oglasi za-njo. Dragi bralci, berite torej vabilo k družbi sv. Mohorja in kakor drugod po Slovenskem ono ne bode glas vpijočega v puščavi, tako naj odzovejo pri nas, zlasti v naši lepi Slomšekovi škofiji, tisočeri in tisočeri družbeniki temu vabilu s pristopom. Glasi se tako-le:

Z dném 5. prihodnjega meseca se konča nabiranje Mohorjevih družbenikov za leto 1894. Zatorej prijazno prosimo čč. gg. poverjenike, vse goreče duhovnike in druge cenjene rodoljube, naj bi se zopet blagovoljno potrudili družbo ohraniti, kolikor se da, vsaj v dose-danju njenem svitu; vse mile Slovence pa iskreno vabimo, naj bi pristopili, kolikor moč, še obilnejše, zlasti oni, kateri se nam dozda niso hoteli pridružiti. Res izgubo ima, kdor se družbi odteguje, dobiček pa obilen in mnogostransk, kdor ji pristopi!

Knjige, katere se udom pripravljajo za samo jeden goldinar, se že same po sebi toplotno priporočajo iz več razlogov: 1. »Velike zgodbe sv. pisma«, da nas do do-bra poučijo o dogodkih božjega razodetja in s tem sveto vero bolje razjasnijo ter v njej potrdijo. Če bodo Slo-venci pridno in pazljivo čitali to knjigo, bodo menda med prvimi na svetu v polni meri, kot narod, izpol-njevali želje sv. očeta Leona XIII., ki so nedavno v krasni encikliki priporočili, naj se prav marljivo goji svetopisemska veda.

2. »Krščansko devišvo«, knjiga neumrljivega škofa Slomškega, naj bode zanjprej v rokah vsake bolj odrasle slovenske deklice, kakor »Življenja srečen pot« v rokah vsakega mladeniča, da se naš mladi priraščaj, upanje boljše prihodnosti, srečno ohrani v svojem najlepšem cvetu za svet in nebesa. Le nepokvarjena mladež more in mora biti trdna podlaga krščanski družini, katera jedina je najzanesljivejši steber svete katoliške cerkve in vsakega omikanega, torej tudi slovenskega naroda.

3. »Umni živinorejec« hoče slovenski gospodarski narod podpirati v gmotnem blagostanju, ker bo učil umno ravnati pri živinoreji; saj vsakdo dobro vé, koliko izgube ali škode učinkuje nevednost v tem oziru, kakor tudi nemarnost. Nevedni v tej važni panogi gospodarstva naj bi ne bili: noben hlapec, nobena dekla, še manj pa slovenski gospodar ali gospodinja, domači sin ali hči!

Temu namenu, poučevati v gospodarskih in vsak-danjih potrebah življenja, služila bode tudi nadaljevana knjiga:

4. »Naše škodljive rastline v podobi in besedi«,

III. snopič. Knjigi 5. in 6.: »Slovenske Večernice« in »Koledar družbe sv. Mohorja«, z mnogimi krajšimi po-učnimi sestavki, povestmi, življenjepisi itd. ste namenjeni duševnemu razvedrilu in vsakdanjim potrebam. Slovenci, sezite pridno po teh knjigah, zdaj je še čas za to!

»Krščansko devišvo« se more tudi vezano na-ročiti, dodati je treba za knjigo v platno vezano z ru-dečo obrezo 40 kr., v usnje z zlato obrezo 60 kr.

Ker moramo sestavo in stavek »imenika« kmalu pričeti, prosimo najljudnejše, da se nam vpisovalne pole pošljejo v pravem času; zamude družbi mnogo ote-žujejo delo.

Bralna društva in narodne veselice.

Pred dobrim četrstoletem dobili so avstrijski narodi po milosti našega svetlega cesarja ustavo in z njo pravico, da se smejo v okvirih postave shajati ter društva ustanavljati. Po vzgledu čitalnic, ki so ostale v mestih in večjih trgih v zabavo tamošnjim Slovincem, začeli so vneti rodoljubi tudi na kmetih snovati slična društva, katerim je bil in je še glavni namen, podučevati preprosto ljudstvo ter je izobraziti politično kakor gospodarstveno. Da dosežejo bralna društva ta svoj na-men, naročajo si v zdravem duhu pisane slovenske no-vine, zbirajo koristnega berila v svojih knjižnicah ter prirejajo veselice.

Kdor le količkaj misli, uvidi kmalu hasek ali ko-rist bralnih društev. Časniki, ki bi bili za kmeta sicer predragi, pridejo mu v bralnih društvih za majhen letni donesek v roke; saj vsi udje plačujejo za jednega in jeden za vse; posebne važnosti so za kmetovalca se-stavki gospodarstvene vsebine, če jih v poljudni obliki razklada izkušen ali v poljedelstvu izučen mož. Seveda, kakor povsod, treba je tudi tu pravega reda in moža, ki ima priložnost, pa zmožnost red obdržati ter društvo spraviti v pravo, gladko tir, če jo je zgrešilo. Nikakor ne morejo biti vzor v tem oziru nekatera bralna dru-štva v Gornjeradgorskem okraju: le išči med tednom pri Sv. Juriju ob Šavnici časnikov, ne najdeš jih zlahka: tičijo preveč za zasebnimi durmi, a v nedeljo bi lahko opazil domačega kmeta, ki odnaša z odločenega mesta časnike domov na škodo vsem drugim. Tu bi trebalo marljive in stroge roke, sicer se je bati, da društvo preveč zadremlje.

Da je ta strah opravičen, videlo se je lansko leto meseca avgusta pri dijaški veselici. Kje ste bili takrat slovenski domači kmetje, kje vi, domači fantje, ko so vam vaši tovariši, domači dijaki, priredili veselico? Ali se vam še ne zdi zdaj škoda, da ste včasih rajši zapijali goldinarje po gostilnah, kakor da bi podarili 10 novčičev

za vstopnino? Dijaki so napenjali vse svoje moči, da bi Vam priredili podučljiv in vesel večer, a Vi farani, katerim na ljubo se je vse godilo, zavrgli ste njih ponudbo, ponudbo svojih sinov ter bratov in tovarišev, ki si bistrijo um po šolah v slavo in čast vašo in vse slovenske domovine!

A rekli bode, ta denar, katerega naberete pri takih prilikah, zleti kmalu potem s sladkim vincem po dijaških grlih. Temu pa ni taka; da se prepričate o neresnici te trditve, prosim vas, Jurjevčane, da pojedete v kar največjem številu k zborovanju vašega bralnega društva; tam bode slišali, da se je vsak novčič, katerega smo dobili pri veselici, obrnil društvu v korist; upoštevati pa seveda morate obilne stroške, ki so v zvezi s prireditvijo veselice — vabila, koleki, oder! Pojdite torej, dragi Jurjevčani, k zborovanju, videli bode, da domači dijaki nimajo za svoj trud ničesar, kakor sladko zavest, da so morebiti kaj koristili vrlim svojim rojakom ter s tem celemu slovenskemu narodu. Torej na svidenje v jesen! J.

Cerkvene zadeve.

Ob grobu vrlega Slovenca.

Milo in tužno so doneli dne 29. prosinca t. l. vbrani Št. Jernejski zvonovi v zadnjo čast možu, kateri zasluži nekaj vrstic v spomin v »Slov. Gospodarju«. Ta mož, na široko znan, bil je Matej Jurše, kmet v Ličenci, kateri je po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, umrl že v precej visoki starosti. Ranjki je bil pobožen in veren kristjan, ter iskren narodnjak; lepšale so ga lastnosti, ki so Bogu ljube, a dandanes redke. Gospodaril je kot vdovec prej s svojo že tudi pokojno sestro, in pozneje z dvema sinovoma. Ker je bil božji mir in blagoslov pri hiši, živeli so zadovoljno in srečno, ter drugim v izgled. Da je bil pokojnik zares pravi domoljub, pričajo nam mnoge knjige in časopisi, katere nahajamo v njegovej, čitalnici podobni sobi. Če je izišla nova podučna in zabavna knjiga, pri njem se je gotovo dobila; tako tudi vse Mohorjeve knjige od družbinega začetka; zatem Novice, Zgodnja Danica, Slov. glasnik, Slov. Gosp. 23 letnikov, Zora, Mir, Domoljub, Domovina, Kmetovalec, Dom in Svet, Cvetje i. dr. Te in druge liste je modri Matej lepo hranil vedoč, da je tudi v starem spisu mnogo koristnega najti v svojem času. Ni se zmenil rajnki za očitjanja in zavist mlačežev, kateri trdijo, da je škoda denarja, ki se v to izdaje, in časa, kateri se potrat. Dobro je vedel, da je to glavnica ali kapital, ki donaša mnogo obrestij, kajti očitvidno se je to pri njem in njegovih pokazalo, kakor tudi pri gospodarstvu. — Le malo časa je pokojnik šolo obiskoval, a iz mnogih knjig in časnikov izvežbal se je prav dobro, kar mu je zelo koristilo, da je kot občinski predstojnik in tajnik krajn. šol. sveta lepo slovenski uradoval, dasi je tudi nemški umel. Pri volitvah v razne zборе se je vedno za narodnost potegoval, ter trdno stal za »našo stvar«, in se nikdar ni dal pregovoriti, da bi zatajil svojo narodnost. Ker je bil pokojnik miroljuben mož in redek značaj, kličemo mu znanci in prijatelji tužnega srca: Počivaj v miru, blaga duša, lahka ti zemljica! Tolažimo se, kajti:

Križ nam sveti govori,
Da vid'mo se nad zvezdami!

Cerkvena glasba.

Missa de Spiritu sancto, op. 7. za mešani zbor zložil in mil. opatu celjskemu Frančišku Ogradi-ju

posvetil Jan. Pogačnik. Cena 60 kr. pri skladatelju, organistu opatijske cerkve v Celju. Po pošti 2 kr. več. Maša je sprejeta v splošni ceciljanski katalog pod št. 1608, je označena kot lahka, pripravna za manjše kore in cerkve dostojna. Zato se priporoča častitim cerkvenim predstojništvom in organistom, da si jo naročijo. Tudi se še dobijo ravno tam naslednje muzikalije: Cerkevni napevi za mešani in moški zbor op. 6. Ta zvezek stane 50 kr. in obsega pesmi: mašne, obhajilne, Marijine, božične, velikonočne in eno postno. Šest Tantumergo op. 5. za 50 kr., ki so tudi v splošni katalog sprejeti. Štiri himne, Kraljici svetega rožnega venca (slovenski tekst) op. 4. za 20 kr. Latinska maša za moški zbor op. 1. za 60 kr. Štiri Marijine pesmi za moški (zadnja za mešani zbor) op. 2. za 40 kr. Češčenje Jezusa, pesmi za moški zbor, op. 3. za 50 kr.

Gospodarske stvari.

Driska pri teletih.

Zelo nevarna je ta bolezen zlasti v prvih tednih mladosti. Povpraša se, odkod prihaja, kje so njeni vzroki. Nikjer drugje, kakor pri kravi, ki doji ali bolje rečeno, v mleku, katero jemlje tele va-se. Ako dobiva krava slabo, sprideno, nezdravo pičo, tudi mleko ne more kaj prida biti, ker se ravna po krmi. Ravno tako neugodno je, če se krmi krava dalje časa le z zelenjem ali če je krma mokra. Tudi se je vdomačila razvada, ki se pa le prepogostokrat sama maščuje, da se namreč slabi, pokvarjeni, celo na pol gnili ostanki ali obrezki krompirja, repe, korenja in drugih stvari kravi ponujajo, češ, več izdajo, ko sama trava. Najslabše in zelo nezdravo za tele je mleko take krave, ki se krmi s takimi rečmi. Na drugi strani pa tudi premastno mleko ni brez slabega upliva na razvoj teleta. Kakor je prazno, vođeno mleko za tele preslabo in ga v razvijanju premalo podpira, tem bolj pa ovira, tako je močno mastno mleko za mlado tele premočno, povzročuje notranje bolečine in bolezen.

Se celo zdravila, ki se le prevečkrat podajajo kravam, ki imajo pri sebi tele, se poznajo v mleku in na tem potu tudi pri teletu, a za šibko živalico so navadno premočna. V črevih povzročujejo prisad in otekline, tako da malokedaj driska izostane.

Pa tudi pri gospodarjih, ki se ne bavijo z mnogovrstnimi zdravili in mazili, ki sicer skrbno pazijo na kravo in njeno krmo, ukradejo se snovi v veliki množini, ki pridejo v mleko in tako teletu v čreva. To se zgodi namreč, kedar se živina napaja; na večjih krajih ima voda le preveliko raznih tvarin, ki v tem slučaju pri teletu povzročujejo isto bolezen, kakor gori omenjena zdravila in sicer drisko. Kar smo do sedaj naštevati, bili so vzroki, ki prihajajo od doječe krave ali od mleka. Pa tudi na tele samo mora se jako paziti. Le prehitro se žival prehladi, če ni v hlevu na varnem kraju, najbolje v kakem kotu, kjer ne pride prepah do nje.

Če ni bolezen nevarna, traja le štiri ali k večjemu pet dni. A drugače je, če ne premine v tem času, ampak od dne do dne hujša in ob enem nevarnejša postaja. Odpadki spreminjavajo svojo barvo, so temnozolti ali pa zelenkasti, zelo vođeni in redki, povzročujejo veliko večji smrad, nego li v drugih slučajih. Od samih bolečin ne ve tele, kaj bi storilo, kam bi se postavilo, vedno mezni in hrbet krivi, kakor bi bilo trodovitno ali vjedno.

Ni čuda, če vsled take bolezni žival shujša; koža

postaja suha in drži se močno kostij; dlaka je mršava brez vsega blisča, oči mrkle in vpadene. Le malokedaj izda kako zdravilo, kaka pomoč, če trpi bolezen teden dni ali še dalje.

Da se večji nesreči v okom pride in bolezen odvrne, mora se pred vsem krava ozdraviti. Če je mogoče, da se teletu druga, zdrava krava, da ga doji ali če tega ni moč storiti, hrani naj se tele na drug način. Ako je mleko prave matere vodeno, torej preslabo, ne sme se ji več samo vodena piča polagati, ampak meša se naj z močno krmo, z dobrim, zdravim senom.

Dokler je tele bolno, ne sme na enkrat veliko mleka piti, temveč manje in večkrat na dan. Kravam pa se naj daje kamilična zavrelica.

Vrhu tega je dobro, če dobivajo n. pr. trikrat na dan nekoliko magnezija in na drobno stolčne krede, a le v mali meri. V navadnih slučajih, ki niso hudi ali nevarni, rabijo pa se z uspehom domača zdravila, kakor črna kava, rudeče vino, hmeljeva zavrelica, prežgana juha, klejeva voda in dr.

Vselej in povsod pa je le jedino to svetovati, kar se dan na dan priporoča, to je, da naj se hlevi tudi prezračujejo in drugič, naj imajo posebno hlevi, v katerih je mnogo živine skupaj, primerno dosti pretokov in jarkov, da se gnojnica odteka. Razun teh dveh vsakdanjih načel, ki se dajo celo lahko izvesti, morajo se hlevi še tudi s posebnimi tvarinami očiščevati. Taka je n. pr. prepalina, ki se stopi v vodi. Ta tekočina ni draga, vlije se kar po tleh in deluje v prid živini, ker očiščuje zrak, a je brez vsekake škode za zdravje živalij. Skrbna gospodinja pazi pa tudi na doječo kravo prav marljivo in ne pozabi vsikdar vimena dobro otreti in očistiti, preden spusti teleta k dojenju.

Nekaj za posestnike žrebcev.

Posestniki, ki imajo žrebce in jih hočejo spuščati, morajo imeti od zato postavljene komisije dovoljenje ali licenco, sicer so kaznovani. Na licenciranje za letos jih naj pred komisijo priženejo v Maribor na dvorišče okr. glavarstva, dne 24. februarja ob 9. uri dopoldne; na Ptuj v c. kr. postajo plemenskih žrebcev 1. marcija ob 4. uri popoldne; v Celje h gostilni »k zlati kroni« dne 1. marcija ob 9. uri dopoldne in na Zidani most na kolodvor dne 28. februarja popoldne ob 4. uri.

Sejmovi. Dne 24. februarja v Arnožu (Arnfels), na Vidmu ob Savi, v Kozjem, na Laškem, v Rogatecu, v Slovenski Bistrici in pri Sv. Duhu v Ločah. Dne 28. februarja v Vitanju. Dne 1. marcija v Marenbergu, v Pilštanju, na Planini (Montpreis) in v Cirkovicah.

Dopisi.

Iz Male nedelje. (Leposlovno bralno društvo) je 28. m. ni. priredilo v šolskih prostorih pristo veselico z gledališno igro »v Ljubljano jo dajmo« in z umetnim petjem pod vodstvom g. F. Zacherla. Res začudil sem se, ko sem našel tako natlačeno tretjo razrednico in največ domačega občinstva, da se človek skoro ganiti ni mogel; sicer pot ni bil tistokrat prav ugoden zaradi hudega blata, pa naši Malonedeljski narodnjaki in nekatere narodnjakinje se ga niso ustrašili. Vrhu tega počastili so nas tudi drugi iz sosednih far s svojim pohodom, kakor: od Sv. Jurija, Sv. Tomaža, še celo iz Ljutomera in Veržeja. Slava jim! Naši pevci so nas s svojim petjem tako dobro zabavali, da je bilo gotovo vsakemu vnetemu narodnjaku drago in všeče, poslušati jih. Moram jim toraj, kakor tudi igralcem, ki so

hvalevredno izpeljevali svoje težke vloge, izreči najsrčnejšo zahvalo, posebno pa gospodu voditelju F. Zacherlu, za njegov veliki trud pri poduku petja. Upam, da bode naše pevsko društvo v tej marljivosti, kakor dozdej, tudi nadaljevalo, da ko enkrat zopet veselico priredimo, slišimo lahko že več drugih novih, lepih glasov umetnih in narodnih pesmij. Toraj le vstrajno naprej!

Iz Kostivnice. (Veselica bralnega društva) se je dne 2. svečana kaj sijajno vršila po naznanjenem vspredu. Počastilo nas je s svojim obiskom mnogo odličnih gostov iz Poličan, Rogatea, Slatine, Sladke gore in Sv. Petra; bodi njim za to prijaznost in ljubezen do nas Kostivničanov izrečena najsrčnejša zahvala! Vrlim našim kmetom, ki so se v obilnem številu vdeležili te veselice, je posebno ugajal podučljivi govor g. Jurija Kušeca o ameriskani trtoreji; gotovo je marsikateri trdno sklenil, da hoče prej ko slej svoj vinograd zboljšati z ameriskimi nasadi. Gosp. Kušec iz Slatine je govoril prav razumljivo ter je tudi kazal, kako se cepijo naše trte z ameriskimi. Sicer je tajnik bralnega društva v imenu tukajšnjih vinogradarjev prosil c. kr. kmetijsko družbo v Gradcu, da pošlje potovalnega učitelja g. Ivana Belé-ta iz Maribora v Kostivnico, pa v zadnjem trenutku se mu je prošnja odbila s čudnim izgovorom, da se potovalni učitelj pošilja samo na zborovanja kmetijskih podružnic. Takšno postopanje c. kr. kmetijske družbe štajerske, za katero plačuje tudi slovenski kmet, nam zopet spričuje, da nimamo Slovenci iz Gradca nič dobrega pričakovati ter si moramo pomagati sami iz lastne moči. To smo tudi storili v našem slučaju: povabili smo g. Kušeca, ki se že par let peča z ameriskano trtorejo in on je to povabilo z veseljem vsprejel; iz celega srca ga zahvalimo za njegov izvrstni poduk. Lepo, navdušeno petje vrlih pevcev in šaljivi govori so vzbudili v naših sreih vročo željo, da bi naše bralno društvo kmalu po veliki noči zopet priredilo tako veselo besedo, kakor je bila dne 2. svečana.

Iz Ptuja. (Pogreb.) Včeraj smo ga spremili v njegovo novo bivališče. Spredej križ s krasnim vencem, katerega je poklonilo tukajšnje veteransko društvo svojemu ustanovitelju in častnemu načelniku. Za križem so korakali veteranci z načelnikom pl. Klumpom. Pred krsto devet duhovnikov, za krsto tužni sorodniki in nepregledna vrsta gospode in kmečkega ljudstva. Ptuj ni že dolgo videl tako veličastnega sprevoda. Videlo se je, kako je bil obče priljubljen in spoštovan — gosp. Miha Planinšek. Porojen na Kranjskem, v Litiji, kjer se je tudi oženil od čislane rodbine Jeretinove, preselil se je bil pred mnogimi leti v Ptuj. Dasi v službi pri židovski južni železnici, vendar ni zatajil Planinšek vere svoje in matere slovenske. Prišedši v Ptuj pridružil se je takoj peščici tukajšnjih Slovencev. Narodni čitalnici je bil zvest ud in podpornik od početka. Mnogi Slovenci le preradi kramljajo v blaženi nemščini. Grda razvada! V Planinškovi hiši se je govorilo samo slovenski. Tako je prav. Poleg vere moramo najvišje ceniti in ljubiti mlo besedo materino po sporočilu nepozabnega našega škofa Slomškega, ki so l. 1862. klicali nevoljni našim nasprotnikom: »Pustite Slovincem dve reči, ki ste nam dragi, kakor svetle oči: sveto katoliško vero in in pa besedo materino!« Ljubil je pok. g. Planinšek lepo pesem slovensko. Kedar je zaslišal ono »Slovenec sem«, posolžilo se je možu zvesto slovensko oko. Kakor trden Slovenec, tako je bil Planinšek veren, izgledno pobožen kristijan. Odkar je deček pri oltarju stregel, ljubil je cerkev. Ko ni več mogel v cerkev, bral je doma po dve, tri maše na dan. V dolgotrajni bolezni potrpežljiv in ves udan, ni imel nujnejše želje, nego da bi še mogel v cerkev. Gospod je drugače sklenil. Sedaj, trdno upamo,

se veseli v nebesih pri Mariji, katero je presrečno častil. Za pokojnikom žaluje blaga gospa udovala in troje otrok. Bog naj tolaži, Bog poživi preblogo rodbino Planinškovo!

Iz Oplotnice. (Občinska volitev.) Kakor ste v predzadnji številki Vašega lista naznanili, bila je dne 15. t. m. pri nas volitev novega občinskega odbora, katero je naš policaj na Svečnico pri cerkvi preklekal z opazko, da ni treba vsem k njej priti. Kako da se je ta opazka želela, videlo se je kmalu, ker so hodili od hiše do hiše agitirati v štirih župnijah naše obširne občine razni možje. Zapovedovali so volilec v Božjah, Kovaškem vrhu in po Keblju, da morajo k volitvi priti. Ako ne pridejo, bodo morali pri davkih okoli 50.000 gld. za novo Čadramsko cerkev plačati, če župnik s svojimi možmi pri volitvi zmaga. Razumljivo je, da človek, ki nič ne bere in je že tudi pozabil, da nam rimski papeži in vsi višji pastirji ukazujejo, volitve se vdeležiti, da se bodo najboljši možje v občini v razne zastope izvolili, da tak človek v strahu pred velikimi plačili rad sede na limanice. Posebno se to zgodi, če ga k tistim prijazne besede, žganje in pivo nemškega Kunaj-a vabijo, kateri vsako mimo gredočo nemško dušo že s svojim nemškim napisom k sebi vabi. In res, prišlo je z visokega Pohorja vse črno volilcev. Ti so se najpoprej v nemški gostilni dobro okrepčali in mi domačini smo morali dolgo čez odločeno uro čakati, da se je volitev začela. Proti 10. uri pridejo naš mali g. župan Kunaj, ki so v srcu velik Nemec. Ko se volitvena komisija sestavi, kateri je bil predsednikom izvoljen kandidat gosp. E. Hafenrichter, lastnik tukajšnje tovarne za stole, nagovori nas volilec, naš premogočni g. nadučitelj namreč in tudi orgljar namreč in nekelej sošolec našega preč. g. duh. svetovalca in župnika, namreč B. Malenšek, doma iz Studenca na Kranjskem namreč, ter razlaga v svoji osiveli modrosti namreč, da volitev obč. odbora je zelo važna reč namreč in da mora vsak tiste se vdeležiti, zato namreč, ker tu se ne gre za vero namreč in ne za narodnost namreč, ampak za naš žep namreč. Može bi bili, navdušeni vsled pijače, brez tega jecljanja svojo dolžnost storili, čeprav je g. govornik in očitni nasprotnik svojega župnika iz dna svojega srca govoril. Gosp. nadučitelju in njegovim tovarišem ni veliko nikjer za vero, drugače bi ne bili v odbor kandidirali moža tujca, kateri je že dve leti v Oplotnici in še ni bil nikoli v v farni cerkvi. Naši ljudje zato o njem pravijo, da je menda žid; in tega tujca so si postavili predsednikom volitvene komisije. (Konec prih.)

Iz Ormoža. (Učiteljsko društvo) Ormoškega okraja imelo je v tukajšnjem šolskem poslopu pod predsedstvom gosp. Antona Porekar dne 1. februarja svoj občni zbor. Med drugimi točkami vsporeda bila je jako zanimiva točka »črtice iz lanske deželne razstave v Inomostu«, katere nam je podal g. Franc Vabič. Nato se je volil novi odbor. V tega so izvoljeni gg.: Predsednikom Anton Porekar (Hum), podpredsednikom Franc Vabič (Runeč), tajnikom Avgustin Šabec (Hum), blagajnikom Adolf Rozina (Ormož). Odbornikom gg. Ivan Košar iz Velike Nedelje in Martin Šalamun iz Sv. Miklavža. Preglednikom računov za leto 1894 gg. Franc Lichtenwallner iz Središča, Ernest Slane iz Sv. Bolfanka in Simon Šrenkelj iz Središča.

Iz Pušenc pri Ormožu. (Bela žena) nam je tukaj po kratkej bolezni dne 2. februarja pobrala ženo kovača Trstenjaka, ki je bila uzorna, usmiljena, pobožna in poštena gospodinja in pridna mati, kakoršne bi dandanes potrebovala vsaka slovenska hiša. Bolehala je z roko več mesecev, a potem ozdravela; 28. januarja t. l. je bila na Humu pri večernicah, domov grede

se prehladila in ni več vstala. Skrbni in blagi njen mož je skrbel za vsestransko pomoč, a bilo je zastonj. Pri pogrebu v nedeljo 4. februarja se je videlo, kako je bila priljubljena, ne samo pri svojih sorodnikih, temveč daleč okrog. Mnogo bridkih solz jo je spremljalo v njeno novo posteljo, v grob. Naj počiva v miru!

Od Sv. Urbana blizu Ptuja. Redkokedaj se bere iz te fare kak dopis. Če se oziramo tukaj na tem prijaznem griču po milih Slovenskih gorica in po drugi daljavni širini, gotovo se nam srce v veselju topi. Pa vsako veselje se rado prej ali slej zgreni in tako se je tudi na tem griču zgodilo. Dne 4. februarja slišali smo nepričakovan glas s prižnice. Blagi, častiti gospod župnik Fr. Zmazek so nevtrudljivo delovali čez pol dvajset let v tej Sv. Urbanski fari za blagor dušni in telesni, za vse jim izročene ovčice. Vsako oko dobrega farana bilo je solzno in glasno je ihtelo ljudstvo, ko so po branju pastirskega lista izpregovorili te-le besede: »Zdaj pa še nekaj za slovo, dragi farani! Božja previdnost me kliče v drug vinograd Gospodov delovat. Izročam Vas tedaj zopet v Jezusove roke, iz katerih mi je bila ta fara in Vi izročeni. Priporočam Vas v varstvo farnega patrona, sv. Urbana. Molite za dobre dušne pastirje!« Oh kdo bi ne bil do srca ganjen, tako milega očeta zadnjič slišati? Koliko dobrega so storili v tej fari že v prvih letih, oskrbeli so nam blažilo za naše duše, namreč sv. misijon. Pozneje dali so preliti dva zvana. Trudili so se, da so povečali na obeh straneh našo cerkev. Dali so narediti nove stole in spovednico, koliko pa še drugih manjših stvari, katerih ne morem tukaj vseh naštet! Veliko pa so tudi prenamenili gospodarskih rečij. V čast in srečo štejte si vi, Sv. Benediški farani, ki dobite tako nevtrudljivega in dobrega očeta. Mi pa za njimi žalujemo ter v blagem spominu ohranimo. — Vam pa, častiti gospod župnik, želimo mnogo veselih in srečnih dni doživeti tam v novem vinogradu Gospodovem med svojimi izročeni ovčicami. Da bi se nekaj zopet vsi z Vami tamkaj pred Božjim prestolom sešli ter čast in hvalo peli tistemu, kateremu ste nas z zadnjimi besedami izročili! Hvaležen faran.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli naš cesar odpotuje te dni v francosko Riviero, kamor pride tudi svetla cesarica Elizabeta. — Danes se snide državni zbor, ki mora najprej rešiti državni proračun. Ne vemo še zdaj, ali bo razpravljal o občni volilni pravici, katero so večeraj delavci na različnih shodih zahtevali. Sploh so delavci v zadnjem času večkrat razgrajali kričaje: »Dajte nam kruha, ker lakote umiramo!« Tem ljudem brez dela in jela lahko rečeta slovenski in nemški kmet: »Čemu pa vsi tiščite v velika mesta, nam pa toliko primanjkuje pridnih hlapcev in dekel?«

Češko. V deželnem zboru sta dr. Rieger in grof Bukoy ostro govorila zoper Mladočehe, ker so ti zagovarjali društvo »Omladina«. Pravda zoper to društvo je končana in se je večeraj razglasila obsodba. — V Pragi bodo imeli zanjeprej samo češke ulične napise.

Štajarsko. Deželni zbor je sklenil svoje zborovanje. Za nas Slovence se ni nič posebnega zgodilo, le to nas lahko zanima, da je bila sprejeta predloga dr. Starkla, naj se uvede na graški veliki realni poduk slovenskega jezika, ne samo za dijake, marveč tudi za uradnike in učitelje, da se pozneje med Slovenci morejo nastaviti. Torej nemška gospoda v Gradcu veendar

pripoznavo, da med nami treba uradnikov, profesorjev in učiteljev, zmožnih slovenščine. To si dobro zapomnimo!

Koroško. O vrlem g. Gr. Einspielerju pišejo poljski, zlasti pa nemško-liberalni listi, da je dobil od »slavjanskega dobrodelnega društva« v Petrogradu mnogo denarja. Vse je grda laž in zlobno obrekovanje, ki utegne na najvišjem mestu vsem Slovincem škodovati. Prav g. Gr. Einspieler se je zadnje dni v deželnem zboru najbolj potegoval za usmiljene sestre v novi bolnišnici, pa liberalna večina se je odločila za protestantske diakonise iz Berolina.

Kranjsko. Poslanec Šuklje se je odpovedal deželnemu poslanstvu, češ, da je bolan. — »Narodni dom« se bo brž letos začel zidati v Ljubljani. Daj Bog, da bode pri njegovem zgotavljenju prenehal domači prepir! Primorsko. V Rim se je odpeljalo 150 božjepotnikov, da se poklonijo sv. očetu.

Dalmatinsko. V deželnem zboru so hrvaški poslanci izročili adresi ali pismo, v katerem želijo združenje Dalmacije s Hrvaško; toda zasedanje se je prej zaključilo, predno so o tem mogli obširneje govoriti.

Hrvaško. Danes teden je bil sijajni pogreb dr. Račkega. Pred akademijo je govoril dr. Markovič in povzdigoval zasluge pokojnika, da je vse ljudstvo na glas jokalo. Večni spomin slavnemu možu!

Ogersko. Pretekli ponedeljek se je v državnem zboru začela obravnava o »civilnem zakonu«, ki bo gotovo dolgo časa trajala. Kakor je zdaj podoba, bode večina poslancev za vladno predlogo.

Vunanje države.

Rim. Zadnjo nedeljo so sv. oče Leon XIII. imeli sv. mašo v cerkvi sv. Petra ter z zahvalno pesmijo sklenili slavnosti svoje škofovske petdesetletnice. Vernikov je bilo v cerkvi blizu 50.000. Cerkev sv. Joahima, ki se je v spomin na to slavnost zidala, je zdaj dogotovljena.

Italijansko. Državni zbor se je sešel 20. t. m. Vse je radovedno, kake nove davke si je izmislilo Crispijevo ministerstvo in kedaj da misli odpraviti izjemno stanje na Siciliji in v Massi.

Francosko. Škofje in drugi katoliški možje pridno delajo na to, da bi se postave predelale v prid delavcem. — Bog ve, kedaj bodo anarhisti v tej državi mirovali? Večkrat na teden se sliši o kakem napadu z bombami.

Angleško. Tukaj so do sedaj imeli prekucuhi, anarhisti, varno gnezdo. Zdaj pa tudi Angležem postaja tesno zraven take družbe.

Nemško. Cesar Viljem II. je pretekli ponedeljek obiskal kneza Bismarcka. — Cesar ponuja hanoveranskemu prestolonasledniku brunšviški prestol, da bi nekoliko popravil staro krivico.

Rusko. Minister Giers gre zdraviti se na Italijansko. — Vlada je izdala ukaz, da sme kmet svoje posestvo le spet kmetu prodati. Občinski svet (mir) se sme prodati le z ministerskim dovoljenjem. S tem se hoče zabraniti, da judje in drugi oderuhi ne dobijo zemlje v svoje roke.

Rumunsko. Rusi se nad Rumuni jezé, da ti od l. 1887 vedno več vojnih ladij imajo v Črnem morju. — Nekaj posebnega je v tej državi to, da več kot sto konjiških častnikov štrajka, ker hočejo sleči vojaško suknjo.

Srbsko. Kralj je poklical za včeraj vse rezerviste k vojaškim vajam, ker se je vsak čas bati vstaje ali punta. Govori se, da bo stari Milan sam prevzel vladanje in potem bo gotovo tekla kri, kar nekateri radi-

kcali želijo. Da bo kralj v večji zvezi z armado, ustanovil je kraljevo vojaško pisarno.

Turško. V Macedoniji so več bolgarskih šol zaprli. Tega so največ krivi tamošnji Srbi in Grki. Sploh v zadnjem času turški sultan ni posebno prijazen knježevini Bolgarski; menda ga k temu hujska ruski strije.

Špansko. Ljudstvu se godi huda, in to vporablajo republikanci, da hočejo imeti državo brez kralja. V sosedni Portugalski se je istotako bati vstaje.

Amerika. V severni Ameriki se je naredila zarota zoper katoličane. Naši rojaki snujejo tamkaj zavezo katoliških društev. — V Braziliji še so si vedno v laseh vstaši in vladni vojaki.

Za poduk in kratek čas.

Milosrčnost.

(Po »Glasniku presv. Sreca Isusova«.)

Na kraju majhne vasice N. je stala leta 1886 bela hišica. Imela je visoko streho in mala okenca, na katerih si videl majhne podolgate posodice z dišečimi cveticami, ki jih je bila zasadila pridna gospodinja. Sred majhnega dvorišča, ki je bilo krog hišice, je stal kostanj, a pod njim klopica. Za hišo je bila mala drvarnica. Poglej va-njo, in opazil boš tam-le v kotu plug in brano, tamkaj na tramu obešeno koso in motiko, a doli na tleh lopato in drugo delavsko orodje. Na desno od hišice je majhen kokošinjak. Nekateri kokoši se krepelijo v prahu, druge pijejo polagoma vodo, vzigovaje druga za drugo svoje glave kvišku.

Vse to ti kaže, da mora v tej hišici stanovati kak delavec. Ravno je v nedeljo predpoldne po božji službi. Iz domačega dimnika se vije gosti, črni dim; gospodinja pripravlja obed. Na klopi pod kostanjem sedi Marko. Mož je polnih in rumenih lic, bistrih, sokolovih očíj, visoke rasti, širokih prsij, katere si je razkril, dasi je vlekel precej hladen pomladanski vetrič.

Toda zadolbel se je v misli in ni očutil hladnega vetra. Čelo mu je postalo mračno, oči kalne. Pa ima Marko tudi za kaj skrbeti. Zakaj, kakor ga z ene strani veseli, da ima v hišici razven žene še otročičev, ki so drug drugemu do ušes; tako ga z druge strani skrbi, kako bode vsakemu dal, kar mu gre, ker Marko je glava čeli hiši, in radi tega tudi njega vse najbolj tišči.

Razven tega se je revež zadolžil pri nekem trgovcu iz mesta, pol ure od tod, pa nima s čim plačati. Zaslужba je pičla, prodati nima kaj, a upnik neče čakati.

»Pojdite, oče, čakajo vas z obedom«, oglesi se mali Jožek.

Jožek je dovršil že šesto leto. To vam je pravo Markovo veselje. Če se Marko razjezi, a v jezi je hud, ne sme nikdo niti črhnuti; takrat pošljejo majhnega Jožka, da on Marka pomiri in spravi v dobro voljo.

Marko prejme Jožka za ročico in molče ter nekako temnega obličja vstopi v hišo. Komaj stopita čez prag, priteče jima nasproti cela tolpa otrok, vsak drugače oblečen. Ta v hlačah, oni v srajčici, na eno nogo bos, a na drugi ima rudečo nogavico; tretji, najmanjši, ima v roki veliko žlico, s katero se grabi juha; vsi so vriskaje okrožili Marka. Najmanjši se mu obesijo za hlače in ga vleče, a drugi si zraven pojó. Da ni Marko rekel: »Pojdite, dečica, v svojo sobo in jejte«, ne bi se ta četa tako lahko razšla. Sedaj pa so odskakali vsi, zadnji zopet najmanjši ter jo pobrisali iz sobe.

Po obedu je sedel Marko otožno s svojo ženo na priprostem lesenem stolu.

»Kaj misliš storiti?« vpraša ga žena.

»Šel bom, pravi, kar v mesto k našemu neusmiljenemu upniku ter ga bom prosil, da mi rok podaljša; če ne bo hotel, pojdem pa k svojemu dobrotniku, ki mi je že tolikokrat prihitel v nesreči na pomoč, ter ga poprosim, da mi izposodi toliko, da si dolg poplačam.«

Hkrati vstane, vzame klobuk, in ker je bil že predpoldne pri božji službi, ostal mu je debeli molitvenik v suknjinem žepu.

Po potu je premišljeval, kako bode prosil neusmiljenega upnika. »Ne delaj sile, Jožef«, bodem mu rekel, »če znaš, kaj je potreba. Počakaj še me dva ali tri tedne in plačam ti vse. Ne veš li, koliko imam otrok? Glej, med njimi je tudi tvoj imenjak, Jožek. Kaj bom jaz potem začel z ženo in ono kopo otrok? Ne daj, da bi gladu in siromaštva umrli!«

Tako ga misli prositi.

Ko prehodi dva majhna hribčka, bil je pred mestom. Množica hiš vsake oblike in velikosti zazdi se mu, kakor da bi ene izhajale iz vrste drugih, a zadnje kakor da bi bile drugim na strehi ter ena višja od druge. Res, pravi človeški mravljinjak. Tu pa tam se prikažejo sred drevja in cvetlic beli kipi in vodometi.

Med tem se približa trgovčevi hiši. Potrka na vrata in hlapec mu jih odpre. »Je-li gospodar doma?« vpraša Marko.

»Ni ga«, odgovori hlapec, »odšel je nekam, sam ne vem kam.«

Žalosten se obrne Marko in se povešene glave napoti v drugo ulico k svojemu dobrotniku. Čim bliže je bil njegovi hiši, tem bolj se mu je lice vedrilo, ker je mislil, da ne bo brez tolažbe zapustil njegove hiše.

Toda zgoraj zve od neke družine, ki je z njegovim dobrotnikom v isti hiši stanovala, da ga ni doma, da je bolan ter da je odšel v toplice in da ga ne bo kmalu nazaj.

Še bolj žalosten je stopal po stopnicah in se obrnil proti domu.

Na kraju mesta je šel mimo cerkvice. Zasliši mili glas orgelj, ter stopi notri in ostane pri večernicah. Po večernicah se prikaže na prižnici sivolas menih, blagega obličja in pogleda ter jame govoriti o ljubezni Srca Jezusovega. »Srce Jezusovo«, je pravil, »je neskončno ljubilo svoje sovražnike. Ono vam naj bode izgled, kako imate tudi vi ljubiti svoje sovražnike in za nje moliti. Toda ne delajte si sovražnikov, bodisi s srdom ali na kaksibodi drug način«. (Konec prih.)

Smešnica. Major Ostrožnik vstopi v kuhinjo, v kateri se je za celo kompanijo govedina kuhala; hotel se je prepričati, ali dobijo vsi vsak svojo pravico. Zato je nagovoril okoli kotla stoječe vojake, ki je imel vsak svojo kositrasto skledico v roki pripravljeno, ali dobivajo vsi čisto enake kose in ali niso znabiti nekateri kosi večji, drugi pa manjši. Novinec Netek z Lačnega Brega, ki je bil takrat zadnjokrat do zadovoljnosti sit, ko se je še zadnjokrat domačih žgankov najedel, se je precej oglasil in je rekel: »Gospod major! Tukaj ne dobi nikdo večjega kosa, ampak vsi dobivamo manjše!«

Razne stvari.

(Obletnica.) Zadnji torek je minolo 16 let, kar so sedanji poglavar sv. cerkve, Leon XIII. bili za papeža izvoljeni. V tukajšnji prestolnici so naš mil. knezoškof v ta spomin peli slovesno sv. mašo.

(Sedemdesetletnica.) Veleč. g. Matija Arzenšek, duh. svetovalec in že 20 let župnik v Grižah, slavil je dne 8. t. m. svoj 70. rojstni dan. Pri tej prilož-

nosti je hvaležna občina Griže svojega velezaslužnega župnika, po čegar skrbi so farani dve cerkvi sezidali, farno in Lurško, imenovala za častnega občana. Na mnoga leta!

(Vincencijeva družba) v Mariboru si je izvolila za predsednika č. g. Janeza Vreže-ta, kateheta.

(Našega cesarja hči Valerija) prebiva navadno s svojim soprogom v gradu Lichtenegg na Gornjem Avstrijskem. Tam blizu sta v začetku januarja dva otroka nekega delavca na potu iz šole tako na rokah zmrznila, da ju je zdravnik komaj toliko ozdravil, da sta mogla roke gibati. Kar ju pride nekega dne gospa nadvojvodinja Valerija, ki je o tem zvedela, v ubožno kočico obiskat ter jima dá prinesti vina in mnogo pekarij. Pol ure se je blaga cesarjeva hči pri revnih ljudeh mudila in jih tolažila.

(Slovstvo.) Nove Šmarnice, razlaganje cerkvene molitve: Česčena si Kraljica, izidejo kmalu v »Katol. bukvarni« v Ljubljani. Tam je tudi te dni izišlo »Dvojno kazalo prvih desetletnikov« »Duhovnega Pastirja« in se priporoča zlasti naročnikom tega lista; stane 50 kr. »Rimski katolik« za l. 1894 l. št. izide danes in se naroča ves letnik v »Hilarijanski tiskarni« v Gorici za 2 gld.

(Narodna čitalnica) v Ljutomeru izvolila si je za društveno leto 1894 sledeči odbor: g. A. Šlamberger, c. kr. notar, predsednik; g. Ivan Kukovec, veleposestnik, podpredsednik; g. Josip Ivančič, c. kr. kontrolor, tajnik; g. Anton Misja, posojilnični tajnik, denarničar; g. Fran Čeh, učitelj, knjižničar; č. g. Iv. Skuhala, dekan in g. Fran Sršen, veleposestnik in trgovec, odbornika. Namestnikom so izvoljeni g. Toma Žargaj, Martin Čagran in Ludvik Babnik.

(Odlikovan) je bil dvorni svetovalec pri graški namestnji bl. g. Rudolf grof Chorinsky z vitežkim križcem Leopoldovega reda.

(Star primicijant.) 72-letni starček je bil nedavno v Grenoblu na Francoskem v kartuzijskem samostanu v mašnika posvečen.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali preč. g. Janez Bosina, častni kanonik in dekan v Kozjem, 10 gld., č. g. Franc Korošec, prefekt v dij. semenišču v Mariboru, 5 gld., volilo raj. Mice Škofič v Partinju 5 gld., svatje na Magdičevi gostiji v Šalincih na Murskem polju 8 gld.

(Nemška posojilnica) v Šentilju v Slov. goricah umira, njeni možje pa se grizejo med seboj in zapušča že jo sedaj drugi za drugim; enako gredó neki tudi podgane z ladije, kedar se potaplja. Tajnik posojilnice, Makso Brandais, učitelj šulvereinske šole, pa imenuje to »osebno nasprotovanje«.

(Kopriva.) Neki Ivan Kosi, doma v Ljutomer-skem okraju, šteje še le 15 let, pa je pretkan potepuh. O božiču je bil ta »ne pridi prav« pri nekem viničarju v Razpahu pri Mariboru čez noč. Revše je bilo tistokrat »gluho in nemo«, ali oči je imelo dobre, kajti že je iztaknil kmalu, kje da hrani viničar denarje, ter mu je 10 gld. ukradel. V Radgoni so ga potlej ujeli in pri c. kr. sodnji v Mariboru je sedel zato nekaj tednov, sedaj pa je na poti na Mursko polje.

(Visoka starost.) V Vinašici na Češkem je umrl neki 106-letni starček, ki je bil skoro do zadnjega zdrav, le pred par leti je precej oglušal.

(Velikanski sod.) V Parizu so nedavno naredili sod, ki drži 850 hektolitrov ali tri sto polovnjakov. Ima pet razdelkov, tako da je v njem lahko peterno vino.

(Požar.) Nedavno je na večer neka žganjarnica v Čretah pri Slivnici zunaj Maribora zgorela. Škode je nekaj čez sto gld.

1-2

Zahvala.

Gospod Vinko Kocmut, nadučitelj na Hajdinju pri Ptuj, mi je poslal na mojo prošnjo brezplačno za naš novi vrt mnogo-vrstnega semenja. Bog plati!

Sv. Jurij ob Taboru, 16. febr. 1894.

Svojmir Šijanec, nadučitelj.

Proda se pod dobrimi pogoji veliko poslopije s posestvom, štacuna, stanovanje za zdravnika, ali vpokojenega duhovnika, eno minoto od farne cerkve. Več pové upravnistvo. 3-3

Sel. Kneipp

Važno za vsako gospodinjino in mater!

4-24

Kathreinerjeva Kneipp-ova sladna kava

velja vedno več za izvrstno, edino naravno in zdravo ter ob enem za rabo ceno pridajo h kavi. Ona se hvali od visokih zdravstvenih zavodov in je za gospé, otroke, želodčne in živčne bolnike najboljša nadomestba za kavo.

Previdnost pri nakupu! Zahteva se naj in vzame le beli, izvorni zavitek pod imenom

Dobi se povsodi.

Kathreiner.

1/2 kilo
25 kr.

Wilhelm-ov antiartritični antirevmatični kričistilni čaj

od

**Franca Wilhelm
lekarja**

v Neunkirchen

na Spodnjem Avstrijskem

se dobi v vseh lekarnah
za ceno 1 gld. av. v. zavitek.